

Kiss Viktória Ilona
Debreceni Egyetem
Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
kiss.viki9731@gmail.com

Egy angol uralkodó műve Magyarországon

Nagy ajándéka ez az Úr Istenec,
Hogy nyelveken soc számtalan nemzetec,
Hirdetteti megirattya igéjét
Es soc réndeckel közli bölcsességét.
Mint Régen Dávidot, és annac fiát,
Igy most Anglia Országnac Királyát,
Soc szép tudományockal megáldotta,
Ki bölczen irt könyvel fiat oktattya,
Ez könyveckénecc hasznos vóltát értvén,
Soc nemzet olvassa tulaydon nyelvén.
Magyarul ezt KOROTZ GEÖRGY fordította,
Es kértünkre ékessen kiboczátta.
Kit ez múnkáért és jo szándékaért,
Tartson megh Isten az ö szent Fiaért.

A fent látható sorok Szepsi Korotz György, egy magyar peregrinus a *„Basilikon dóron, Az angliai, scotiai, franciai es hibernai első Jacob kiralynac, az igaz hitnek oltalmazojanac etc. fia tanitasaert irt királyi ajándéka”* című fordításából olvashatók az előszó során. A vers Szenci Molnár Albert, a korai magyar-angol kapcsolatok egyik egyengetőjétől származik, aki a versben I. Jakabot Dávid királyhoz hasonlítja. A Basilikon Doron I. Jakab (1603-1625) angol uralkodó műve, amelyben a király elsőszülött fiához, az ifjan elhunyt Henrikhez szól és tanácsokat ad neki az uralkodáshoz. A műben Jakab bemutatja saját politikai felfogását és kifejti, hogy szerinte az uralkodói szerepkör milyen kötelezettségeket kíván meg az uralkodótól. Azonban azt is részletesen leírja, hogy a népnek milyen feladatokat kell ellátnia és hogyan kell viszonyulnia a királyi hatalomhoz és az uralkodó személyéhez. Ezen kívül, Jakab kifejti az abszolutizmusról szóló nézeteit is munkájában, miszerint őt magát Isten választotta ki az uralkodásra, a hatalma Istentől származik, ezáltal Isten által uralkodik. Így szerinte az állam és az uralkodó

az egyház felett áll, s fiát is ezen nézet követésére sarkallja. Szepsi Korotz György az 1570-es években Szepsiben született, majd Sárospatakon tanult, s innen került Kassára, Bocskai udvarába. A fejedelem halála után visszatért Sárospatakra, majd később Göncön lett tanító. 1610-ben a marburgi, 1611-ben a heidelbergi egyetemen találjuk és állítólag Oxfordban is tanult. Jakab királytükre, a Basilikon Doron magyar fordításban 1612-ben Heidelbergben látott napvilágot. Magyarország, Erdély és Anglia kapcsolata egészen a harmincéves háború kitöréséig, 1618-ig minimális. Ebből kifolyólag felmerül a kérdés, miért fordította le egy magyar peregrinus I. Jakab művét? A fordítás során változtatott a szövegen? Ha igen, mi okból? A háborút leszámítva milyen kapcsolat állhatott fenn Magyarország és Anglia között a 17. században, ami miatt lefordította Szepsi Korotz György a művet? Előadásomban a felsorolt kérdésekre szeretnék választ adni, bemutatva I. Jakab művét, a fordítás szerzőjét és a korabeli magyar-angol kapcsolatokat.